Factsheet 2023-4 Basisvaardigheden PO

NATIONAAL COHORTONDERZOEK ONDERWIJS
van het NRO

Verdieping naar schoolkenmerken: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden

Goede basisvaardigheden in taal en rekenen zijn van cruciaal belang om goed te kunnen functioneren in onze samenleving. Helaas heeft een deel van de leerlingen in het primair onderwijs moeite met de beheersing hiervan. Kinderen en jongeren hebben basisvaardigheden nodig om alle schoolvakken succesvol te kunnen volgen, maar ook om klaar te zijn voor het vervolgonderwijs en deel te kunnen nemen aan de samenleving. Om die reden is in 2022 het Masterplan basisvaardigheden geïntroduceerd, met als doel om op een duurzame manier de basisvaardigheden van de Nederlandse leerlingen te evalueren en indien nodig te verbeteren.

Met deze nieuwe reeks factsheets willen we inzicht geven in de ontwikkeling van de basisvaardigheden van leerlingen in het Nederlands primair onderwijs. In deze factsheet analyseren we de verschillen in vaardigheidsscores naar de belangrijkste schoolkenmerken: schoolweging, mate van stedelijkheid en schoolgrootte. Dit doen we aan de hand van de vaardigheidsscores voor rekenen-wiskunde; waar nodig maken we de vergelijking met begrijpend lezen en spelling.

In deze factsheet komen drie analyses van Factsheet 1 en 2 terug: de ontwikkeling van gemiddelde vaardigheidsscores, de cohortanalyse en de vertaling van vaardigheidsscores naar referentieniveaus voor groep 6 en 7. Elke analyse wordt uitgesplitst naar schoolweging, stedelijkheid of schoolgrootte[1], en is gebaseerd op de absolute vaardigheidsscores van rekenen-wiskunde voor schooljaar 2021/2022. De analyses zijn berekend op ongeveer 1100 basisscholen in Nederland.

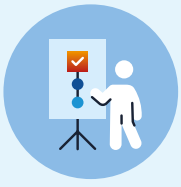

Highlights

- Leerlingen op scholen met een lage schoolweging behalen gemiddeld hogere vaardigheidsscores vergeleken met leerlingen op scholen met een hoge schoolweging. Dit zien we ook terug in het percentage leerlingen dat minstens het fundamenteel niveau 1F behaalt.
- Er zijn geen duidelijke verschillen in de gemiddelde absolute vaardigheidsscores en het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F heeft behaald wanneer we een uitsplitsing maken naar schoolgrootte en stedelijkheid.

Vaardigheidsscores naar schoolweging

Figuur 1 laat de gemiddelde vaardigheidsscores van de E-toetsen van groep 3 tot en met groep 7 naar schoolweging zien voor het schooljaar 2021/2022. Leerlingen op scholen met een lage schoolweging behalen gemiddeld hogere vaardigheidsscores in vergelijking met leerlingen op scholen met een hoge schoolweging. Bij leerlingen van groep 3 zijn de verschillen het grootst: De gemiddelde vaardigheidsscore op scholen met de laagste schoolweging is 154 en op scholen met de hoogste schoolweging 127.

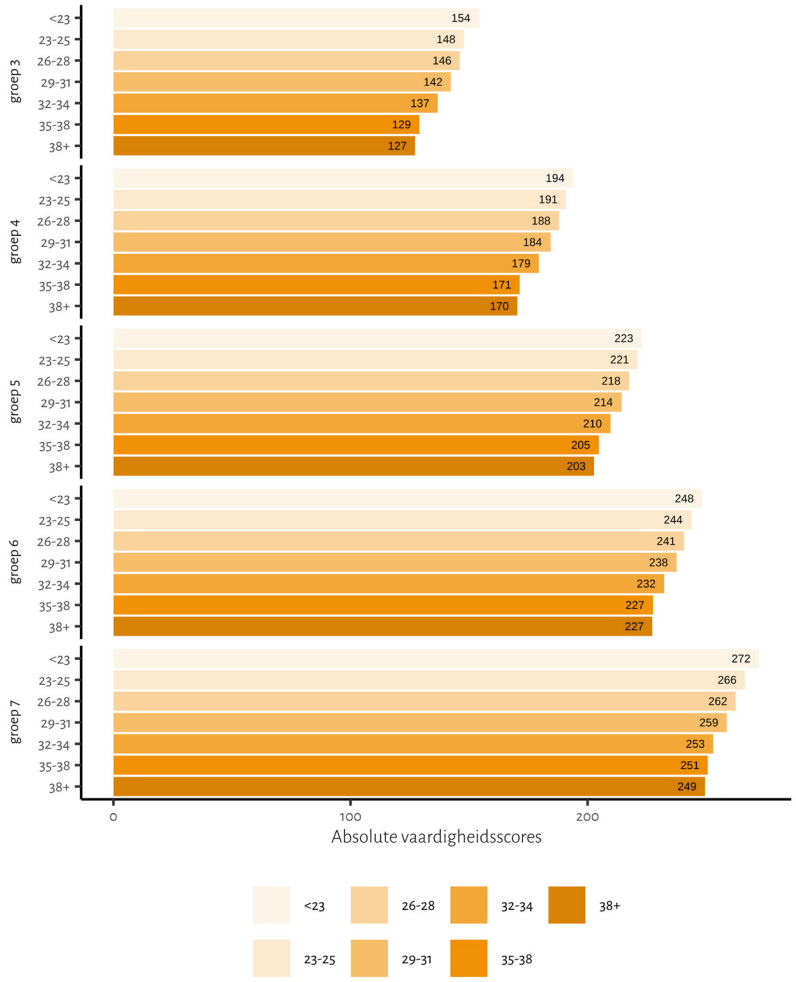

Figuur 1. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde naar **schoolweging** voor groep 3 t/m 7 (schooljaar 2021/2022)

Noot: *In de categorie schoolweging <23 zit 4% van de onderzochte scholen, in de categorie 23-25 12% van de scholen, in de categorie 26-28 28% van de scholen, in de categorie 29-31 30% van de scholen, in de categorie 32-34 13% van de scholen, in de categorie 35-38 10% van de scholen en in de categorie 38+ 3% van de scholen. De grootte van het verschil ten opzichte van de laatste categorie kan dus maar toegeschreven worden aan enkele scholen.*

Om leerlingen van groep 3 tot en met 7 te volgen bekijken we het groep 7-cohort 2020-21. Dit zijn leerlingen die in het schooljaar 2017/2018 in leerjaar 3 gestart zijn en in het schooljaar 2021/2022 in leerjaar 7 zaten. In **Figuur 2** zien we de cohortanalyse voor de gemiddelde vaardigheidsscores van de E-toetsen uitgesplitst naar schoolweging. Ook hier zien we een vergelijkbaar beeld als reeds geschetst in **Figuur 1**.Leerlingen van scholen met een lagere schoolweging behalen doorgaans gemiddeld hogere vaardigheidsscores.

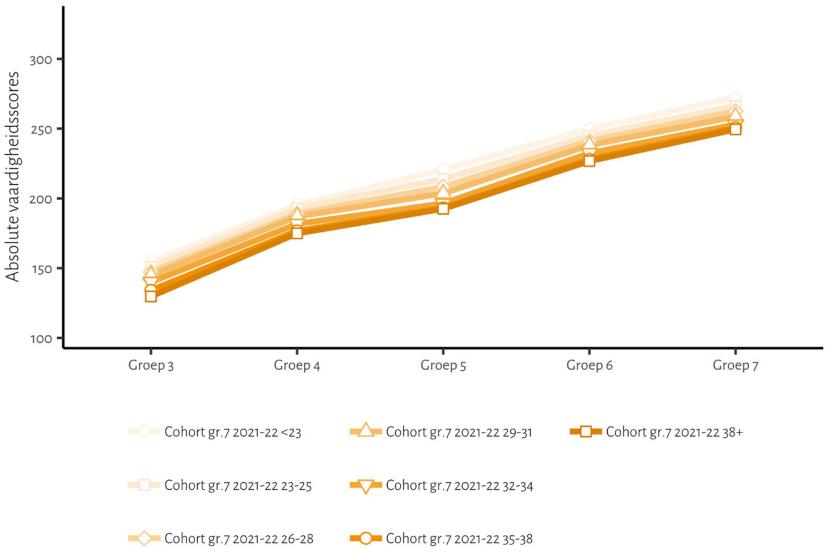

Figuur 2. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde voor het groep 7-cohort 2021-22, naar **schoolweging**

Figuur 3 laat zien hoeveel procent van de leerlingen in groep 6 en groep 7 onder het fundamenteel niveau 1F zit, op het fundamenteel niveau 1F zit en hoeveel procent ook het streefniveau 1S of hoger heeft behaald. Ook hier doen leerlingen van scholen met een lagere schoolweging het gemiddeld gezien beter. Fundamenteel niveau 1F is door ongeveer 50% van de groep 6-leerlingen behaald op scholen met een lage schoolweging (23 of minder). Op scholen met een hoge schoolweging (35 of meer) ligt dit percentage op ongeveer 20%. Voor de leerlingen in groep 7 liggen de percentages op ongeveer 90% (23 of minder) en 50% (35 of meer). Verder zien we dat het percentage leerlingen dat het streefniveau 1S heeft behaald het hoogste ligt op scholen met een lage schoolweging en het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F niet behaald ligt het hoogste op scholen met een hoge schoolweging.

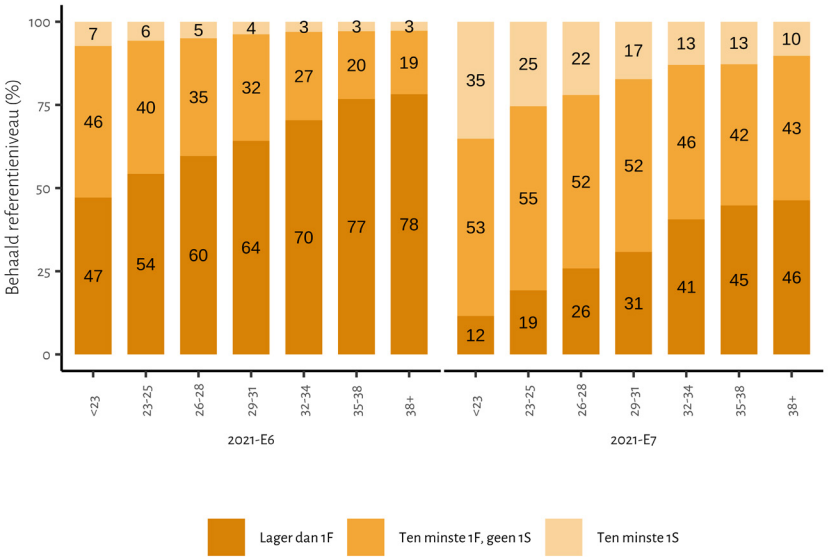

Figuur 3. Percentage leerlingen dat voor rekenen-wiskunde een referentieniveau 1F en 1S behaald heeft voor de E-toetsen in **groep 6 en 7,** naar **schoolweging** (schooljaar 2021/2022)

Vaardigheidsscores naar stedelijkheid

Figuur 4 laat geen grote verschillen wat betreft de behaalde vaardigheidsscores uitgesplitst naar stedelijkheid van de school. Ook zien we weinig verschillen tussen de mate van stedelijkheid tussen jaargroepen.

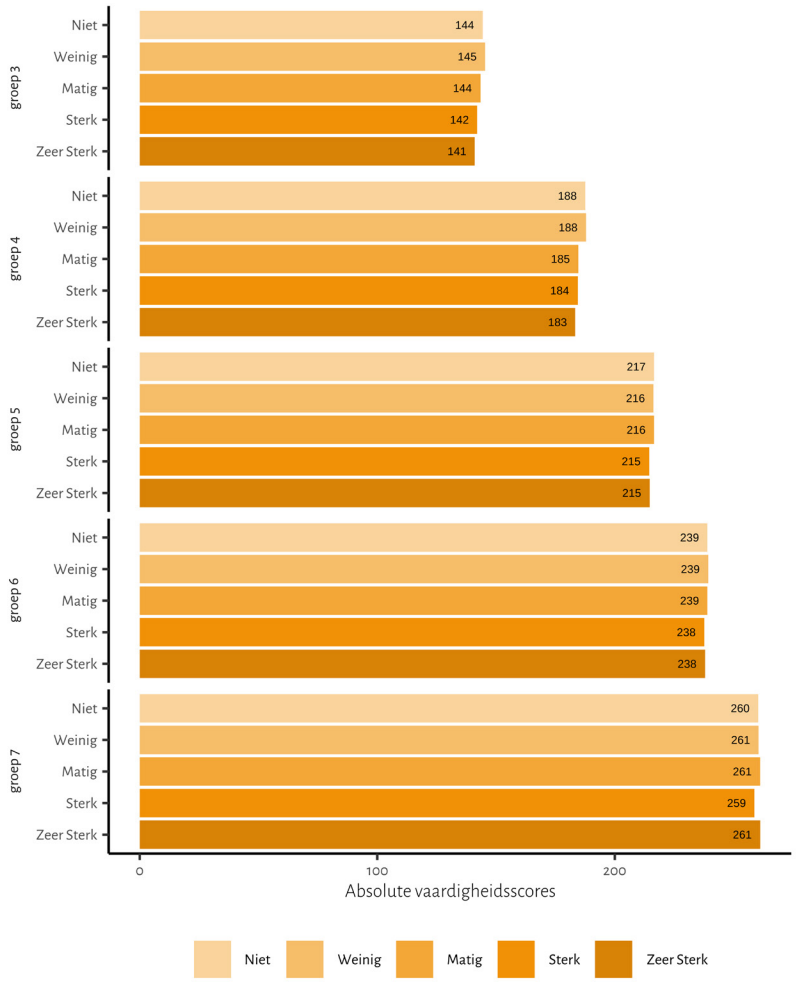

Figuur 4. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde voor groep 3 t/m 7, naar **stedelijkheid** (schooljaar 2021/2022)

Noot: *In de categorie niet stedelijk zit 9% van de onderzochte scholen, in de categorie weinig stedelijk 28% van de scholen, in de categorie matig stedelijk 13% van de scholen, in de categorie sterk stedelijk 28% van de scholen en in de categorie zeer sterk stedelijk 22% van de scholen.*

In **Figuur 5** zien we de cohortanalyse van de gemiddelde vaardigheidsscores van de E-toetsen uitgesplitst naar de mate van stedelijkheid voor groep 7-cohort 2021-22. De lijntjes van de verschillende mate van stedelijkheid liggen nagenoeg op elkaar. Dit betekent dat er weinig verschillen zijn.

Figuur 6 laat zien hoeveel procent van de leerlingen in groep 6 en groep 7 het fundamenteel niveau 1F heeft behaald, uitgesplitst naar de mate van stedelijkheid. We zien geen noemenswaardige verschillen wat betreft de mate van stedelijkheid.

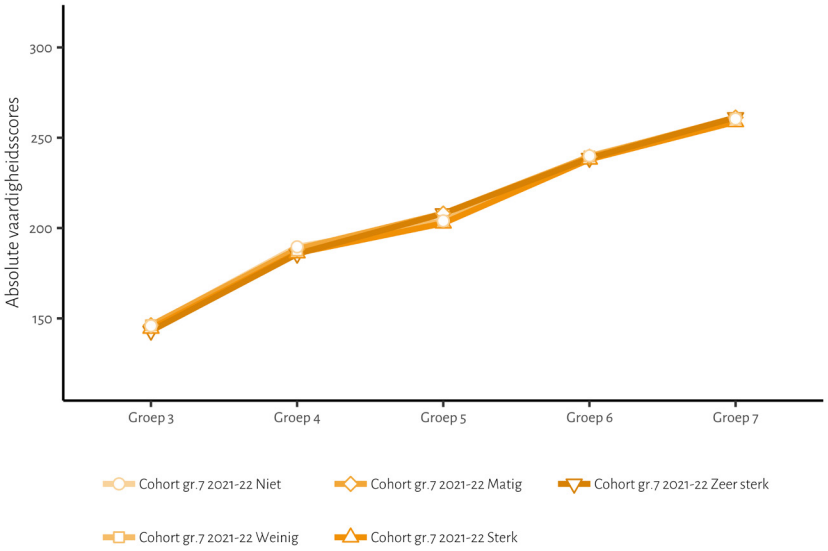

Figuur 5. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde voor het groep 7-cohort 2021-22, naar **stedelijkheid**

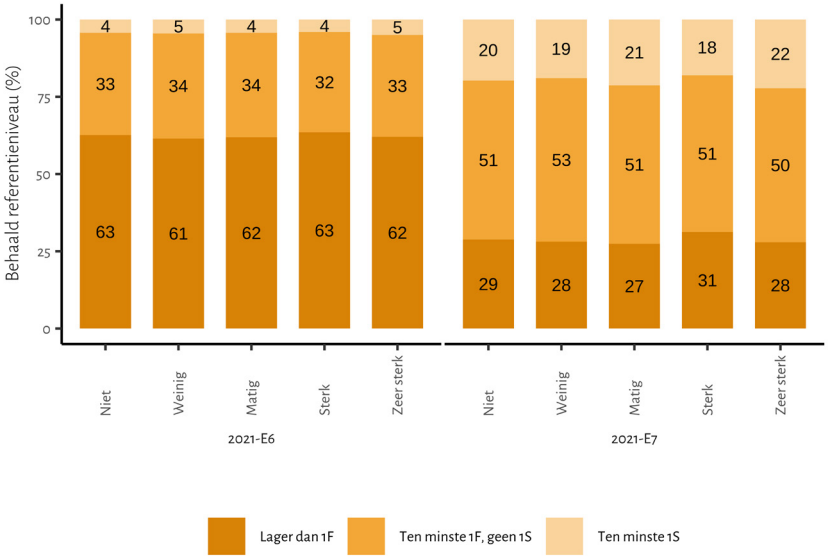

Figuur 6. Percentage leerlingen dat een referentieniveau 1F en 1S behaald heeft in **groep 6 en 7**, naar **stedelijkheid,** aan de hand van E-toetsen voor rekenen-wiskunde (schooljaar 2021/2022)

Vaardigheidsscores naar schoolgrootte

Figuur 7 laat de gemiddelde vaardigheidsscores van de E-toetsen van groep 3 tot en met groep 7 zien uitgesplitst naar schoolgrootte voor schooljaar 2021/2022. We zien geen noemenswaardige verschillen tussen schoolgroottes.

Figuur 8 toont de cohortanalyse uitgesplitst naar schoolgrootte. Vanaf groep 5 zien we dat leerlingen op scholen met meer dan 220 leerlingen gemiddeld gezien een iets hogere absolute vaardigheidsscore behaald hebben dan leerlingen op kleinere scholen. De verschillen zijn het grootst in groep 5.

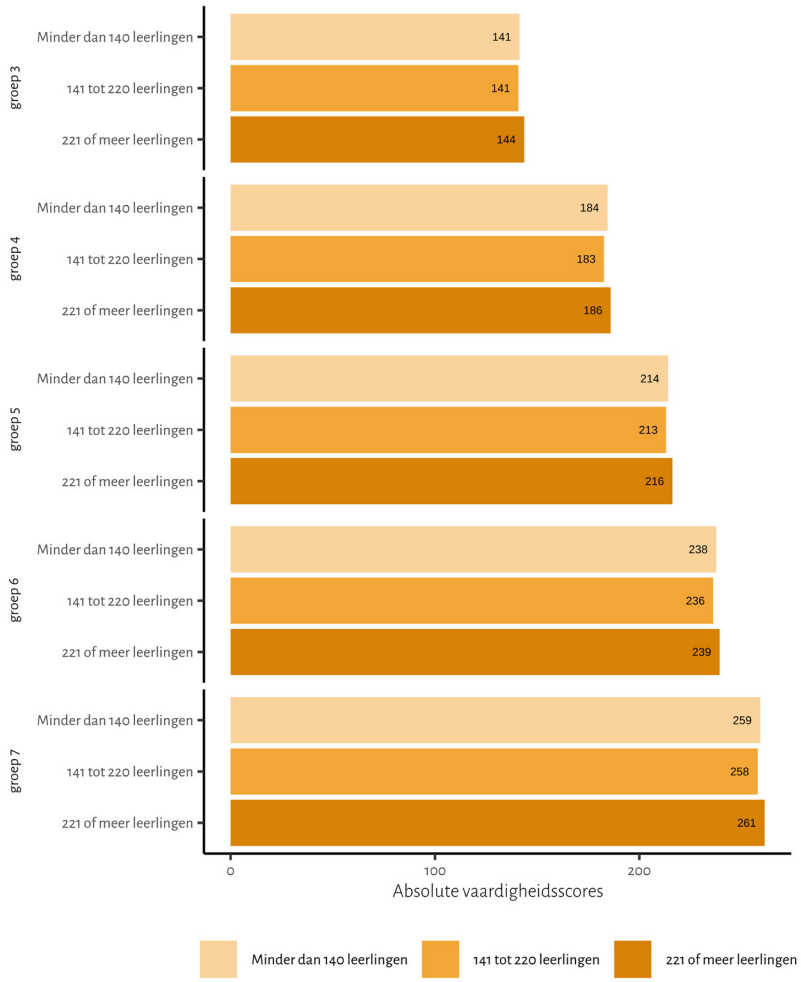

Figuur 7. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde naar **schoolgrootte** voor groep 3 t/m 7 (schooljaar 2021/2022)

Noot: *In de categorie minder dan 140 leerlingen zit 28% van de onderzochte scholen, in de categorie 141 tot 220 leerlingen zit 27% van de scholen en in de categorie 221 of meer leerlingen zit 45% van de scholen.*

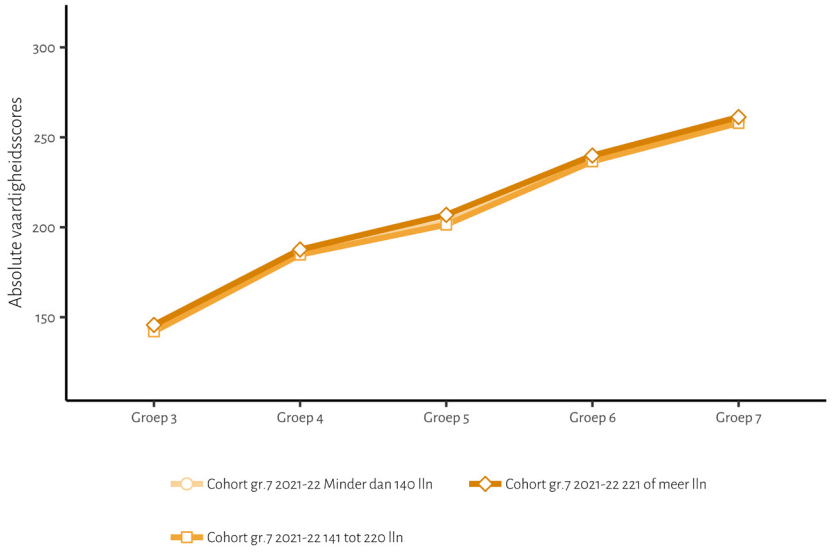

Figuur 8. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets rekenen-wiskunde voor het groep 7-cohort 2021-22, naar **schoolgrootte**

Figuur 9 splitst de fundamentele niveaus uit naar schoolgroote. Het enige dat opvalt is dat grote scholen een iets lager percentage groep 6- en groep 7-leerlingen hebben die het fundamenteel niveau 1F niet behalen, en daarmee ook een iets hoger percentage dat tenminste het fundamenteel niveau 1F wel behaald.

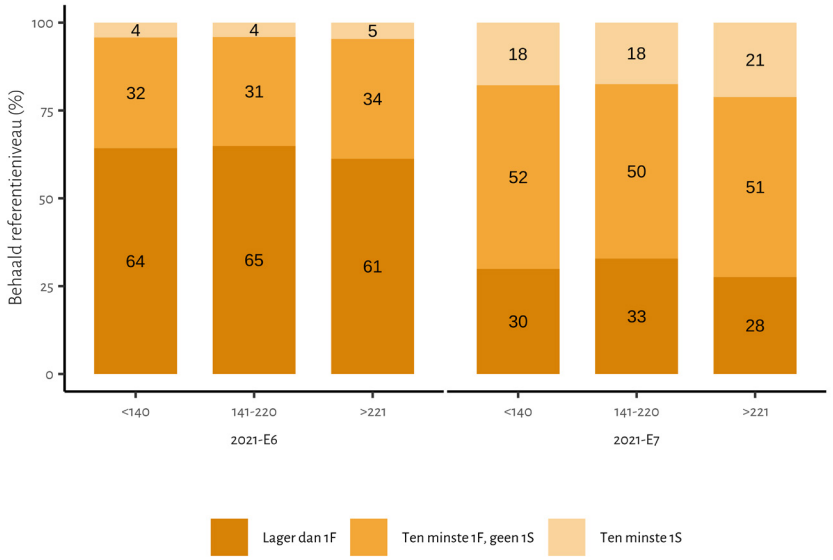

Figuur 9. Percentage leerlingen dat een referentieniveau 1F en 1S behaald heeft in **groep 6 en 7,** naar **schoolgrootte**, aan de hand van vaardigheidsscores op E-toetsen voor rekenen-wiskunde (schooljaar 2021/2022)

Let op

> Deze nieuwe (reeks) factsheets kunnen niet vergeleken worden met de resultaten van de reeks leergroei-factsheets waar we de periode vóór en sinds COVID-19 vergelijken aangezien dit andere uitkomstmaten betreft.

> De figuren uit deze factsheets kunnen niet gerelateerd worden aan beleidsmaatregelen en zijn niet voor de evaluatie daarvan te gebruiken.

Eindnoten

1. In deze factsheet berekenen we steeds correlaties tussen vaardigheidsscores en één schoolkenmerk. Het is waarschijnlijk dat de grootte van de verschillen in vaardigheidsscores samenhangt met andere kenmerken van de leerling en/of school. Een causale interpretatie is hierdoor niet mogelijk.

Colofon

Van Vugt, L., Haelermans, C., Abbink, H., Baumann, S. & Hendrikse, A. (2023). "*Verdieping naar schoolkenmerken: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden*". NCO Factsheet BV 2023-4.